

EtholiadCyffredinol
(20240629-0705)

Cur dyfal sy’n cynnal ein cerdd ymlaen
Am lais yn y gyngerdd;
Cytgor, angor ein hangerdd
I’r eitha’ dros Walia werdd.

Ond gorau pleidlais wladgarol â budd
Y bobl yn y fantol?
Taga pleidlais dactegol
Y Tôri a’i ffansi ffôl!

las tynu’r wal las i lawr a gweled
Buddugoliaeth enfawr
O ddilyn chwithaidd alaw:
Rhaid newid, newid yn awr.

Tory goon, you’re soon for the sack - once tall,
Unstuck, you’re just blue-tack;
Are you sane, Mister Sunak?
My joy, boy, to see your back!

Afraid noson y cyfri wylo chwaeth
Hil y chwith yn colli!
Â thwŵ gwŷr Llafur fel lli’:
Arswyd, tiriwyd y Tôri!

Gwawr o les bore blaengar lu - hen bryd
I Brydain, i Gymru;
Llafuraidd llyw yfory,
Gwewyr y Ceidwadwyr du.

O ffars cyntaf i’r felin ffôl - hel moes,
Hel oes adeiladol
A budd ffordd newydd yn ol
Rhinwedd pleidlais gyfranol..

Helo’rHenFfrind
(20240630)

Dieithr gof tan ei brofid - hyll anwyd
A’i llenwodd â gwendid;
Angof fraw i law a’i lid
Yw paill y cyfaill COVID.

(J. yn dost.)

NosSul
(20240625)

Yn fywyd cymanfaoedd - yn dalent
Ysbrydola’r cyhoedd;
Yn ferw dros wyllt foroedd;
Yn flas ar Farchanaidd floedd!

(MM yn canu mewn cymanfa nos Sul.)

RobertPêj
(20240622)

T’wysog trugarog y gŵr - ond pwf pwff
I Pêj, “tan-gyflawnwr”;
Yn stiŵ etholiadol ‘stŵr,
Helynt newid rheolwr.

(Cymru’n rhoi’r rheolwr peldroed ar y clwt.)

AgoriadLlygad
(20240622)

Hw’n erbyn berw ‘di’n bwriad - arbed
Ein carbon a’i lygriad;
Gwres coelcerth bydd gwerth ein gwad:
Nid di-angen gostyngiad!

Dirglwyfus olygus wledd - â’r taeog
Yn ddiog at ddiwedd
Hyf yfory ferwol fedd:
Am her ffrwyno tymheredd.

O ddiawl, pryd gawn sylweddoli â gwyn
Ein pegynau’n toddi
Taw ar hast yn llanast lli’
Fel hwn fe fyddwn foddi?

Ai datblygiad, cread crych? Golud hagr
Gwely tân o wrthrych!
Ffwlbri a chyni’r chwenych
Hwn yw sen y ffynon sych.

(Gwneud ymchwil yn awgrymu bydd eithafon tymheredd yr Arctig rhyw 20 gradd Celsius yn uwch ymhen canrif; a dechrau darllen y llyfr “Future of Denial” yn sôn am gyfalafiaeth yn manipiwleiddio’r argyfwng hinsoddol i’w dibenion ei hun. A chwmnïau olew fel Shell yn troi eu cefnau ar “wyrddio”. Am fyd.)

Iechydwrïaeth?
(20240622)

Llif i gyfeiriad Llafur - i greu gwir
O gri gwae, a chysur
Troi o frad Ceidwadwyr,
Gwŷr y gau â’u geiriau’n gur.

(Y polau piniwn yn rhagweld fod Llafur am enill etholiad San Steffan.)

MŵnRifyr
(20240615)

Symlder a dyfnder dy dôn rhydd i’m flas
Am ras drwy’r ymryson;
Dy gwmni, goleuni’r lân,
Llyw dyfal Lleuad-Afon.

(Tomi Tân yn canu “Moon River”).

TomiTân
(20240615)

Orig wen yng nghwmni’r gân - seiniau aur
Soniarus o’r pentan;
Nwyd y wawr, nodau arian
Miwsig du, bri Tomi Tân.

(Mynd i weld Tommy Blaize (Tomi Tân) neithiwr yn neuadd Wiliam Ashton gyda J., L. a R.)

Hubnout!
(20240611)

Nac call yw cael colli kilo neu ddau
Yn ddiwyd a phrydlon;
Na fwyda hen ofidion!
Gwell rhyddhau’r brasderau’n don!

(Wedi colli 6kg o bwysau!)

Ailddechrau
(20240608)

Awchu’r awen, ailddechreuad - awen
Fel bore’n llawn bwriad;
O ddwylo ymddeoliad
Gwyn daw hedyn y bywhad!

(Ymddeol o’r gwaith ar ddiwedd Chwefror nesaf.)

Ansicrwydd
(20240608)

O fynwes cyfrifïanau - rhifol bla,
Gwylla twf y gwallau;
Ceisio gwirio hyd y gau,
Hanes craidd ansicreddau.

(Ysgrifenu am ansicrwydd mewn modelau ystadegol.)

Cartrefle
(20240607)

Hen dalar gora deulu - dewr a doeth
Yw serch noeth yn nythu;
Gwreiddiad cariad, cilcyn cu,
Tir haf yr ymgartrefu.

(T. ac E. wedi bod wythnos yn CG.)

Digon
(20240605)

Digon yw gweinidogaeth - byw mewn ffydd
A budd ymwybyddiaeth;
Nid oes gwell, er gwell, er gwaeth
Nag oes o hoen gwasanaeth.

(B. yn sôn am “We are at our best when we serve others” fore Sul. Tarddiad y dywediad yw’r anthropolegydd Margaret Mead yn ôl y sôn.)

Adre’nÔl
(20240530)

Uned daer y ddeuawd dirion i fynd
I fyw’m Mhant Y Ffynon;
Mynd dramp tramp o Southampton
Am ryw deirawr lawr y lôn.

(T. ac E. yn symud i GG. “Uned” yn yr ystyr “dymuniad”.)

CwmTawe
(20240528)

Cenad yw gwlaw Cwm Tawe - yn y gwlaw
Daw’r alaw o rywle;
Hoff dwrw bwrw’r bore’n
Wynt a gwlaw, sain alaw’r ne’.

(Yn GG. Gwlaw mawr y bore ‘ma.))

Abertawe
(20240525)

Gwynt a gwlaw Abertawe'n hogi
Daearegol awen
I Gymrawd Ddoctor Sgimren,
Yng nghwmni gweilgi a'i gwên!

(I E ar ei swydd newydd. Dweud wrthi bod yn edrych fel "sgimren", sef ffurf tafodiaith Cwm Tawe ar esgynbren!)

Dei’rArthWen
(20240522)

Swn rhyw gloncian yn creu panic - i Dei
Mae’r diolch am gynnig
Gwerth heb drafferth. Chwim ei dric
Yw’r dyn, cun o fecanic!

(Dei yn hael ei gymorth fel arfer.)

Drotl’rDre!
(20240520)

Cân llwybyr y llafur llon - ar y ffordd
I’r ffair a’i danteithion!
A doi, trwy’r rhediadau’n don
I garu’r gyru gwirion!

(Côr Rh. yn ymarfer.)

MissJonesFach
(20240519)

Yn ei thro, try'n hanrheg egwan yn wyrth
O chwerthin, a'r fechan
Yn chwaer tirioned ei chân;
Ein llewyrch, ein Gwenllian.

(Gwenllian!)

Heddi?
(20240518)

Rhyfedd odidog logos - di-gysur,
Byr a hir pob aros;
Cywysgiadau'n oriau'r nos,
Daw heddiw plentyn diddos?

(K. a Ch. yn mynd i'r ysbyty.)

Natur
(20240518)

Yn raddol, sylweddolir - da mentro
Dawnsio ym myd ansir
I gael estyn drwy'r glastir
I'r gwreiddiau, a geiriau'r gwir.

("Pe bawn i'n rhydd" gan Mared Williams ar podlediad Miwsig y Siarter Iaith.)

Rhyfel
(20240314)

Fel edliw, efail odli â phob gwir,
Fel y tir, 'di tori;
O gofio hyn, gwae, gwae fi,
Blodyn ar faes bwledi.

(Canu geiriau Hedd Wyn, i gerddoriaeth Richard Vaughan.)

AwroraAmgen
(20240513)

Oes pertach, llonach eu llun na hil mil
Melys dolydd Rhuthun?
Ai cyfod cerdd dafod dyn
Dymuniad blodau menyn?

(Ar y ddôl.)

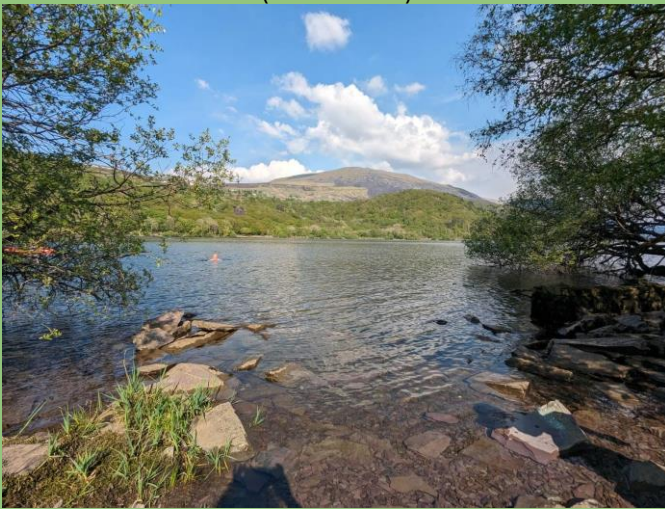
Goleuni
(20240512)

)
Arlwy rhodd o'r haul a rheiddia'n uwch wyrth,
Llewyrch Arth prydfertha';
Gorwel hwyr, fy Siangri-La
Yw'r awyrol awrora!

(Awrora Borealis yn Rhuthun yn glir neithiwr!)

ArLanPadarn
(20240512)

Awr o les awr o bleser i oedi
Ym Madarn cyn swper;
Parêdio heb ‘run pryder:
Llon yw byd ar lan Llanbêr!

(Bwyta pitsa gyda K, C a D neithiwr ar lan y llyn ar ol oifad.)

YSied
(20240512)

Derbyn bod rhaid ei arbed o edrych
Am bydredd a’i wared;
O’r rhanog, ail-greu’r uned
Echddoe’n ystod sioe y sied!

(Ym M dydd Mercher yn trwsio.)

Etholiadau
(20240506)

Gŵr heb blan, llwyfan Llafur - nacad oed
Ceidwadaeth diystyr;
Gau genad, a phechadur,
Cod dy bac, Swnac sur!

(Y Toriaid mewn llanast, ond cymaint yn dal i bleidleisio drostynt.)

DiweddTymor
(20240507)

Diwedd glo’n esguso sgôr - uwch afael
Dyrchafiad yn hepgor;
Chwarae dwl, meddwl glan môr
Tîmau ar ddiwedd tymor.

(Diwedd tymor i’r Swans a’r Bencampwriaeth, â gêmiau olaf diflach.)

GairI Gall
(20240501)

Pêr nodau caniadau'r nen yn ranu'r
Gwirionedd oedd angen;
Neges ddrud o'r byd uwchben
Rhu'r dŵr ar lethrau'r Daren.

(Bore hyfryd.)

Cwcw!
(20240430)

Ym min heddwch mynyddog mae lloches
Dewines awenog;
Hynaws ei llef sillafog
Eiliad datganiad y gog.

(Clywed y gog am y tro cyntaf eleni.)

Adnewyddiad
(20240430)

Oed briol duwiol Dawe fel hafan
Gofal ufudd, tangnef;
A'r tirion gwr try'n gartref
Iddi hi, ac iddo ef.

(Paratoi fel bod E&T yn gallu symud i Gwm Tawe.)

YTawe
(20240428)

Dathlu bod yw nod hen ŵr - dilyn llin
Trwy erddi'n hen arddwr
I goflaid arall gyflwr
Enyd aur ar lan y dŵr.

(Rhedeg ar hyd ochr arall yr afon. Lle bu tipiau, bellach mae 'na wyrddni a bywyd natur.)

LlygaidYDydd
(20240427)

Ol ofnus ond sawrus sydd i rengoedd
Nefoedd gwynion ufudd;
Diwyd wawr llygaid y dydd
Yn gadarn gyda'i gilydd.

(Rhedeg y bore 'ma.)

DantYLlew
(20240427)

O'r dirgel yn dawel dew - distaw dith
Lledrith yn y llwydrew;
Egin aur, golau'r golew:
Gwenu mae llw'r dant y llew.

(Rhedeg bore 'ddoe, haul cynes, ond llwydrew dan y perthi ar y ddôl, a'r dant y llew wrth eu boddau.)

Gwanwyn
(20240423)

Fel y gwin, hin y dihuono - blodau
Ffrydiau'r dwyfol ffrwydro;
Fel y gwin, hin tali-ho
Y gwanwyn yn egino.

(Gwanwyn go iawn erbyn hyn.)

Steinsland
(20240417)

Atyniad rhedeg tan dradwy - arlwy
Gwawr Fforland fy mympwy;
Grisial ddôr i'r môr a mwy
Rhiniau aur bore Norwy.

(Yn Steinsland ger Bergen mewn gweithdy.)

TWE
(20240413)

Chwerthinaf ar gyfalafiaeth - yn drwyth
O drethiant arenffraeth;
Lledrith Porth y Llywodraeth
A gofid y cyllid caeth (-;

(Gallwch ddychmygu.)

Gwreiddiau
(20240409)

Hynod yw mynd yn henach - daw ystyr
Cyd-destun yn gliriach:
Cof athraidd pob cyfathrach
Tan fedi hoen tynfa d'ach.

(Yn GG a'r haul yn tywynu wedi'r gwynt a'r gwlaw!)

MyndAmWâc
(20240408)

Cânt hwythau fyw'n gau'n dragywydd - ond pwys
Saled gwys try'n gystudd;
Minau â mawn y mynydd,
Yn y gwyllt, o'r gwyllt yn gudd.

(Mynd am dro i oifad i Lyn Y Fan Fawr.)

WBY
(20240408)

Ein croes bodio oes heb dad - truan gwys
Tranc ystyr fel claddiad
Cledd seiri hedd a'u sarhad,
Ofidus ailddyfodiad.

(Darllen *The Second Coming* gan Yeats: *The best lack all conviction, while the worst are full of passionate intensity.*)

MawlganMM
(20240405)

Defod ar eiriau Dyfan - defod hael
Cyfaill Mael, gwefr mawlgan;
Philipsaidd nwyf ar lwyfan,
Adfer tyner gwres y tân.

(Cyngerdd MM yn y Tabernacl.)

Thyndyrbyrds
(20240403)

Byd awyrlu diwahân - â'u awch uwch,
Awch achub rhag aflan;
Rhai dewr, Adar Y Daran
Yn gwibio i gyffro'r gân.

(D. yn darganfod byd newydd!)

INRI
(20240329-0401)

Teimlaf gyni mab Maria - mewn poen,
Wylaf oen a'i fana;
Cofiaf derfyn dynyn da,
Oferedd ei Galfaria.

Dagrau salwch ei groeshoeliad - gwywo
A gwawrio ei gariad
Fel euren heulwen rhyddhad;
Daw nawdd ei adnewyddiad?

Teirnos ac aros mae'r hiraeth - a ddaw
Maddeuant o'i artaeth
Try'n ddeillion cyffion y caeth,
O'i alar, buddugoliaeth?

Fel iro'r cofio cyfoes,
Tynu'r gau o greithiau'r groes;
A rhwym dros archolliau'r hoel
Gŵys ei neges anhygoel.

(Y Pasg.)

Cyfrifoldeb
(20240327)

Nid eli dy dawelwch gwan yn ngŵydd drygioni. Duw sy'n deall.
Pwy 'di dyn sy'n peidio dweud?
Tila gnaf sy'n atal gwneud.

(Arall-eiriad o sylw Bonhoeffer.)

Deall
(20240325)

Esgyn i uwch addysgiant - yng ngolud
Angylaidd eidduniant
Fy hiraeth, fy chwaeth am chwant:
Gwên anfeidrol ogoniant.

(Darllen hanes Victor Frankl, yn son bod angylion ar goll mewn cyflwr parhaol o ystyried anfeidrol ogoniant. “The angels are lost in perpetual contemplation of an infinite glory”)

SulYBlodau
(20240324)

Oedi ar Sul y Blodau - af â chân,
Caf chwynu cyfrolau
Cof crwydr brwydr bywydau brau
A nodi tranc eneidiau.

Neithiwr
(20240322)

Anel uwch gwerinol awr - calon tôn,
Clun Tanat a distaw
Rodd yr ardal ar alaw'r
Hen fyd yn Mhen-y-bont Fawr.

(Côr Rh yn cynnal noson neithiwr.)

Troedigaeth
(20240321)

Trodd hyder camre'r Cymry'n nawdd rhyfedd
I'r ifainc a'u cynllun
Tân o dalent yn dilyn:
Nodi'r wefr mae'r pedair un!

(Cymru'n maeddu'r Ffindir yn rownd cynderfynol gemau ailgyfle'r Ewros.)

Gwirionedd
(20240320)

Hurtrwydd yw cryd ein byd di-ball - ein tranc,
Ei ddianc heb ddeall
Mai mab Mair yw'n gair i gall
A'n her, byw serch un arall.

(Darllen mwy am Gristnogaeth digrefydd Bonhoeffer.)

Gwanwyn!
(20240318)

Llyncad byw hen lyw a'i les - llif o faeth
Anogaeth y neges
Geinaf, blas y wawr gynes:
Gwenau'r haul a gwin ei wres.

(Bore hyfryd!)

Drakeford
(20240316)

Gwladgarwr, clir ei fwriad - mwyn ei farn,
Ond cadarn bu'n ceidwad;
Pur ei lafur dros ei wlad,
Un drud bu Rhyd-yr-adiad.

(Cyfnod Rhyd-yr-adiad ar ddod i ben.)

YGrog
(20240316)

Yn y gwyll, cof a gollwyd - yn y gwyll,
Cof erchyll cyfarchwyd
Fel galar stori arswyd
Oerni'r claf ar enau'r Clwyd.

(O rywle'n cael atgof o weld dyn wedi ei grogi blynyddoedd mawr yn ol ar lan y Clwyd ger Scott House.)

PrifWeinidog
(20240316)

Calfaria! Mae Gwalia mewn gwing - boi mwyn
Bu Miles ym mhob *husting*;
Wedi'r rês, trodd ias yn ing!
Gwaeth yw odli â Gething!!!!

(Arweinydd newydd i'r Blaid Lafur, a phrif weinidog newydd i Cymru.)

OMiaBabinaCaro
(20240316)

Pori byd opera byw - gosgeiddig,
Mwyn orig aniryw;
Ymglyffred clired i'r clyw
Nawf yno'n sain y *Venue*.

Esgus cael cyw iâr mewn basged yn siwr
A siarad dros baned
Sydd draw drwy'r gwlaw o glywed
Alaw hoff y gân ar led.

(Yn Llandudno'n noson o'r opera gyda J, R a E.)

Siwrnai
(20240315)

Ar y slei y dei o'r De - rho awren
I'r hiraeth fel pader;
Enyd gwiw er newid gêr,
Cei oedi ym Mhencader.

(Gorffen gwaith yn gynar, a gyru adref i Rh yn y car bach coch o Gwm Tawe drwy Gaerfyrddin a'r Cei Newydd.)

Tre'rDderwen!
(20240315)

Tref fyw yw llyw'r gollewin - diogel,
Tref dawel y dewin;
Tref geinaf, mwynaf ei min,
Caraf urddas Caerfyrddin.

(Yng Nghaerfyrddin 'ddoe, a'r stryd fawr yn mynd ar ei gwaethaf.)

Dyddodiad
(20240314)

Perseiniau symffoni di-daw - allan
Â'r pyllau yn ganllaw;
Eli diferiol alaw,
Cân y tir yn glir drwy'r gwlaw.

(Lawr yn GG, gwlaw, gwlaw a gwlaw.)

YTawe
(20240312)

Efail wyllt, a'i ffrydiau'n floedd - tori'n rhydd
Drwy'r nudd o'r mynyddoedd
Ar rhed i'r gored, ar goedd,
Nodau hyfryd y dyfroedd.

(Yn GG, gwllaw mawr, a mynd i redeg ar hyd lan yr afon a'r tipiau.)

NosWener
(20240310)

Unos, cytgan a anwyd - a chyffro
I'w gofio a gafwyd;
Nefolion noson o nwyd:
Cael rhanu hynt claer Nantclwyd.

(Côr Rhuthun a Chôr Nantclwyd ar y cyd nos Wener.)

DrosYrEnfys
(20240308)

Sarn drwy ystormus hwyrnos - lôn felen
Nefolaidd â'i hungos;
Aed i lygad y logos,
Odyn wyrth y Dewin Os.

(Mynd gydag E, H, J, K a T i weld y *Wizard of Oz* yn Llandudno, a darllen hanes Frank Baum wedyn.)

Seiriol
(20240306)

Pen twyn, un p'nawn gwanwynol am eli
A miri cwr morol;
Sylwaf ar Ynys Seiriol
A'i osgeiddig, unig ol.

(Oifad yn y môr ger Traeth Bychan.)

CraigAdwyWynt
(20240306)

Gwawrddydd ar ben mynydd mwyn - dyn a Duw
Yn dawel, yn gyswyn;
Egin gwiw o liw ar lwyn
A naws gynnes y gwanwyn.

(Rhedeg i Graig Adwy Wynt am y tro cyntaf eleni.)

Fflint
(20240303)

Aberig, eglwysig ei glem - ar dwyn
Ger y don, diadem;
Drych ar arfordirol drem:
Cerais olwg Caersalem.

(Cynal oedfa yn y Fflint.)

YnYParc
(2024028)

Elán cael rhanu'r uned - dagrau hyf
Digrifwch i'w clywed;
Nef esgyn gyda'r fasged:
Arlwy hardd chwerthin ar led.

(Gyda D. yn y parc yn Rhuthun dydd Sadwrn.)

YChwyrnwrChwaethus
(20240225)

Cantor dewraf, dal d'afel - gwae pob cad
Â'r rhai mad yn 'madel;
Paid darfod, hoff aelod ffel;
Heb os, rhaid aros, Arwel.

(A. yn amau am y canu.)

CarNewydd?
(20240217-23)

Ar y ffordd, rhaid cadw'r ffydd - nid amau
Cydymaith mor ufudd;
Er y daw, nid heddiw'r dydd,
Gwaedda "Na!" i gar newydd!

Gwir lyw, ffrind dryw drwy pob tro â'n dyner,
Â'i danio'n diflino;
Mynd, am fynd, mae'r hen Fondeo!
Rhaid caru ei yru o!

(Meddwl am newid y car, ond ar y cyfan nid oes pwrpas, â'r hen Fondeo'n mynd gystal.)

YnYCoch
(20240216)

Oferedd ffars difwriad yw duwdod
Ceidwadaeth ddisyniad;
Siwrnai gyfoes loes y wlad
O rwysgedd i ddirwasgiad.

(Y Torïaid yn colli dau etholiad achlysurol 'ddoe.)

Ffolant!
(20240214)

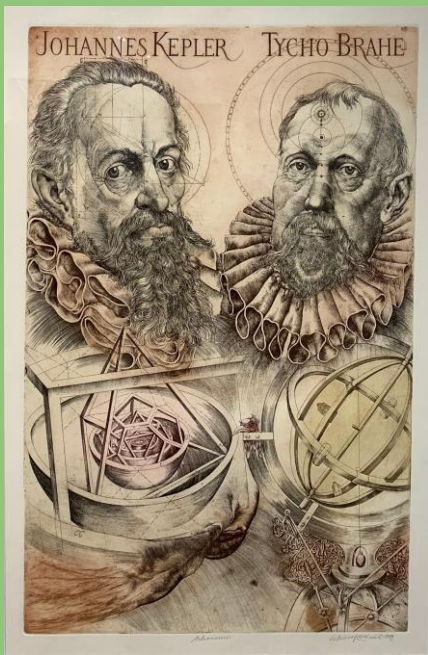
Cenad â chariad ai chwant? Ai sen awch
Masnachol ei lwyddiant,
Neu cof parchus, serchus sant?
Ai cŵl neu ffŵl oedd Ffolant?

MyndAiDod?
(20240128-20240211)

Awn yn enw'n dwy hunaniaeth - dwy iaith,
Dwy hil, dwy dreftadaeth;
O'n gwiraf bau, ffrindiau ffraeth,
Awn i riniau'r weriniaeth.

Lletygar ar ei oera' - yn yr rhew
Fel yr haul mae'n noddfa;
Dinas wen dan haenen iâ,
Pur ei hawydd yw Praha.

Hyfryd bu'r cornel cyfrin o luniau
 Kulhánek, y dewin
 Siwr ei law a phiwr ei lin,
 Â steil i brocio Stalin.

Chwant bun saif rhwng dyn a Duw - elor cnaf
 Galw'r cnawd, daw ernityw
 O ddewis strydoedd distryw,
 Nwyf *La Ronde* a gafael rhyw.

Heb un os, mae'n *Virtuoso* - dewin
 Mochyn Daear eto'n
 Chwarae'n cŵl fel ffŵl ar ffo,
 Yn ben ar hen biano!

Neges am ryfedd heddwch rhydd awel
 Ar ddianc y dryswch:
 Coed, a dail dan droed yn drwch,
 Daw eli gwir dawelwch.

Seintwar ger caeau arian - cynghanedd
 Dysg rhyfedd crud Skřivaň;
 Englyn hud byd y boda'n
 Hwyllo hynt y gwynt a'i gân.

Tirion wedd y tri yn un - annatod
Byd natur yn gymun;
Da ganllaw gwawr Dy gynllun,
Bore angall deall dyn.

Digrwn, er waetha'i dagrau yw gwiwell
Ar draethell, hydr hithau;
Bodlongar ar ddifa'r ddau
Bo lêdi'n prynu blodau.

Deffro drud y ffrwydradau - anobaith
Sŵn gweniaith y gynau;
Trallod anwybod yn hau
Bwledi lle bu blodau.

Am y drws, mi ei am dro fel cyffur
Â'r awyr yn rhuo;
Clywi hynt y gwynt o'i go',
Clywi'r deri'n ymdaro.

Ei ras yw sail ei drysor - ei ras aur
Dros aradr a thractor,
A gweddi ei egwyddor:
Cymar Daear Isidor.

Yn barod wyf, un bore da - daw'r awch,
Ymdrochaf i'r hindda!
Â chyffur o blu'r mwyn bla
Yw erwau oer yr eira.

Diawl rhydd fawl i hafaliad - am mai dwl
Modeli gwyrth cread;
Berwch am weld y bwriad,
Golau rhin gwir eglurhad!

Ei gwydd, ei hurtrwydd ei hun - byw i'r oes
Heb reswm na chynllun;
Deall dim sy'n dallu dyn
A chawl y diawl sy'n dilyn.

Hap-bris hirdaith iselder - eu hangen
Yn angof, a'u hwyneb;
Rwyn falch cael cyfarch cofeb
I'r cu na adnabu neb.

Cwr gwledig ger coedwig gudd - bro unig
Rhwnng bryniau a dolydd;
Nef, daear a noddfa'r nudd:
Da troedio tir ehedydd.

Awn yn enw'n dwy hunaniaeth - dwy iaith,
Dwy hil, dwy dreftadaeth;
I'n gwiraf bau, ffrindiau ffraeth,
Awn o riniau'r weriniaeth.

(1. Hedfan yn hwylus dros ben 'nol i Praha. 2. Cerdded yn y rhew. 3. Mynd i arddangosfa Oldřich Kulhánek. 4. Mynd i'r theatr i weld "Rej" (neu "La Ronde" yn Ffrangeg, "Reigen" yn yr Almaeneg) o waith Arthur Schnitzler, drama a frawychodd bobl parchus Fiena ar ddechrau' ganrif ddiwethaf. 5. Arddangosfa Michael Rittsteiner; enw'r darlun yw "Virtuoso". 6. Cyraedd Skřivaň; nefoedd. 7. Mynd am dro a boda'n galw uwch fy mhen. 8. Rhedeg cyn cwrdd, a'r tri yn dod i'm cwrdd! 9. Gwranddo ar Miley Cyrus yn canu "Flowers" cyn mynd i redeg! 10. Meddwl am Iwcrain; y linell olaf o'r benill cynt. 11. Mynd am wâc yn y gwynt, a chlywed "deri'n ymdaraw" reitiwala!! 12. Rhedeg heibio i gerflun o Isidor, nawddsant amaethwyr. 13. Eira neithiwr! 14. Mynd i redeg i Všetaty. 15/16. Rhedeg na strom. 17. Skřivaň yw'r gair Tsieceg am ehedydd, an enw'r pentref. 18. Mynd/dod adref.)

AnimalFarm
(20240124)

Ar fyrder bo rhaid derbyn yn nefyn
Anifail a blodyn
Mai nid cymar Daear Dyn:
'Wir, fe'i elwir yn elyn.

(Ail-ddarllen “Animal Farm” gan Orwell ar ôl gwyllo'r ffilm wych “Mr Jones”, am Gareth Jones o'r Bari yn mynd i'r Wcrain yn y 1930au a phrofi
erchylllder yr “holodomor”, sef y newyn a achoswyd gan Stalin er mwyn cynnal economi Rwsia. Yn “Animal Farm”, mae breuddwyd yr hen
fochyn, “Old Major”, yn amlygu iddo mai'r ffordd i wella bywyd i bawb yw cael gwared â Dyn.)

YGY
(20240122)

Natur menter rhamantus i fyddau
Cyfoedion, cof melus
Tarian a llwyfan a llys:
Naws archif acen serchus.

(Cael ebost wrth hen ffrind ysgol.)

GolauArall
(20240121)

Nos gwiw a'i liw dros y wlad - lliw y sarn,
Llusernau gwareiddiad;
A lliw sêr, lloer yw'm lleshad;
Lliw lau, tai'r cwm a'r lleuad.

(Yn GG yr wythnos diwethaf, wedi rhewi'n galed, ac awyr y nos yn fendigedig.)

Cinio
(20240117)

Ynysig, cynig hynod - geiriau mil,
Grym heulog gyfarfod;
Huw a Dei a Ger yn dod
I Drehwfa i drafod!

(Cinio ar yr ynys gyda D, G a H.)

Gweld
(20240115)

Doethur difyr a dyfa i fyw'n gall,
Heb wall, i bawb wella;
Rhinwedd oes yw siwrnai dda
A rhosyn pur sy'n para.

UnBore
(20240115)

Codi ar fore cydair - rhyfeddod
Cawod newid cywair;
Yn gynar gwyn ar y gwair
Arian gysur o gesair.

(Rhewi neithiwr, a ffluwchad o gesair dros y lle.)

MynyddTân
(2024013)

Byw dwrw berw beirian - côl ystod
Peiroclastig igian;
Pwysedd wylofedd lafa’n
Hyrddio’i reg drwy’r gareg wan.

SesiwnPosterï
(20240112)

I greu y naws o gaws a gwin - casglwyd
A magwyd chwim egin
Ac ystyriwyd gwe STOR-i’n
Ehangu i ranu’r rin.

(Mynd i gynhadledd STOR-i yng Nghaerhirfryn.)

Tybed?
(20240106)

Israddol ein seryddiaeth - gwyddon, ffydd,
Nudd ein hathroniaeth;
Mae mwy, *Amŵamŵa*,
I’r sylw na welwn, wa!

(Gwrando ar gân Angel Hotel, a darllen am *Amŵamŵa*.)

CwmTawe
(20240105)

Ym miri henfro miaren - daw eli
Ar dyle eithinen,
A choflaid enaid y De’n
Y dŵr ar lethrau’r Daren.

(“Rhedeg” i ben mynydd.)

LlynYFan
(20240104)

Anwyl le i’m golchi’n lân - tir uwch trecs
Y Twrch Trwyth yn clebran
A chwarae dwrach arian
Tonog ael y Tawe’n gân.

(Mewn gair, nefoedd.)

Glaw
(20240203)

Calenig anelwig nen - glawiog lyw
Dilyw’r troi tudalen;
Fe anwylaf y niwlen,
Fy nh’wysog a’i lwydog len.

(Arllwys y glaw o hyd.)

TirNewydd
(20240102)

Dilyn llwybrau ei herwau âr - cyffro
Rhodio’ng nghanu’r adar;
Mwynhau ei chaeau a châr,
Bywhau pau dauddeg pedwar.

2024
(20240101)

Gwanhau mae ffaglau’r ffuglen - naws olaf
Noswyllo try’n fore’n
Awr; gerllaw, agorir llen,
Datguddir eli’r heulwen.

(Rialtwch neithiwr wedi dod i ben, ond y bore ‘ma yn wych i’w weld.)